

14è FÒRUM CONCURSAL

Les liquidacions i els concursos, a debat

Els administradors concursals no falten al seu retrobament anual de Barcelona i tornen a superar novament totes les expectatives d'assistència

La 14a edició del Fòrum Concursal celebrada els passats 27 i 28 de novembre fou inaugurada per **Valentí Pich**, president del Consejo General de Economistas, **Anton Gasol**, degà del Col·legi d'Economistes de Catalunya, i **Alfred Albiol**, president del REFOR-CGE, coincidint amb el 15è aniversari de la publicació de la Llei Concursal.

En la seva intervenció, Pich informà que el REFOR acabava de presentar un document en el qual s'analitzen 15 aspectes fonamentals, així com la seva evolució des de la primera publicació. En aquest informe es valoren positivament aspectes com la introducció de la segona oportunitat. Tot i això, encara hi ha moltes qüestions susceptibles de millora: reduir els privilegis del crèdit públic, crear un capítol específic per a micropimes i petites empreses, i mirar

d'avançar la declaració del concurs perquè la majoria no acabi en liquidació.

Per la seva banda, el degà del Col·legi d'Economistes de Catalunya, Anton Gasol, va exposar i analitzar les dades sobre insolvències a Catalunya. Així, "el 2017 es van presentar 747 concursos de creditors de persones jurídiques a Catalunya, el que equival a una de cada 800 empreses existents a Catalunya". A més, va destacar que "pel que fa a concursos de persones físiques, a Catalunya hi va haver 584 concursos el 2017, amb un creixement respecte a l'any 2016 del 89%". Segons Gasol, aquestes dades indiquen que "cada vegada més ciutadans s'acullen a la segona oportunitat per sortir de la insolvència". En opinió del degà, "la filosofia del concurs de creditors ha d'anar en la línia de donar una segona oportunitat a aquelles persones

afectades pels deutes sempre que hagin arribat a aquesta situació de manera fortuïta". Gasol també ha aplaudit que "el Tribunal Mercantil de Barcelona hagi aprovat un protocol d'actuació per escurçar els terminis a tres mesos en els concursos de persones físiques".

Pel que fa a les solucions extraconcursals per a persones jurídiques, s'hi ha pronunciat el president del Registre d'Economistes Forenses (REFOR), Alfred Albiol, que ha assenyalat que "la introducció de la mediació concursal va ser positiva, però malauradament de moment està sent poc utilitzada, especialment per les persones jurídiques". Així, caldria destacar l'increment que està

Robert Pons, membre de la Comissió Concursal del CEC, i **Alberto Mata**, magistrat del Jutjat Mercantil número 2 de Barcelona.

Valentí Pich, Anton Gasol i Alfred Albiol; president del Consejo General de Economistas, degà del Col·legi d'Economistes de Catalunya i president del REFOR.

tenint aquesta solució, si bé la majoria d'aquestes mediacions –el 96%– correspon a persones físiques. Referent a això, Albiol assenyalà que “mentre que a països com Alemanya o França les mediacions concursals superen les 120.000 i 50.000, respectivament, a Espanya tot just ronden les 1.000”.

És per aquest motiu que tant Valentí Pich com Anton Gasol i Alfred Albiol creuen necessari introduir mesures que facin més atractives per a les empreses les solucions alternatives al concurs i el concurs en si mateix, entre les quals van destacar “la necessitat de limitar els privilegis que mantenen els crèdits públics (Hisenda i Seguretat Social), tal com ha proposat en diversos informes l’FMI”.

El magistrat-jutge del Jutjat Mercantil número 2 de Barcelona, **Alberto Mata Sáiz**, va incidir en la ponència *Invocació de l’art. 176 bis LC i la seva vinculació amb la retribució de l’AC en l’aplicació de l’article esmentat*, en el moment processal oportú i en els efectes de la seva sol·licitud (conclusió del concurs *versus* modificació de l’ordre de prelación de pagament dels crèdits contra la massa). Així mateix, Mata analitzà l’actuació de l’Administració Concursal des de la sol·licitud d’aplicació de l’article 176 bis LC i, també, els honoraris imprescindibles de l’Administració concursal.

La segona ponència anava a càrrec de **Marta Cervera Martínez**, magistrada-jutge, Jutjat Mercantil número 8 de Barcelona, que parlà dels *Acords de refinançament*.

Rubén López, membre del consell directiu del REFOR-CGE, i Marta Cervera, magistrada del Jutjat Mercantil número 8 de Barcelona.

Emilio Álvarez, membre de la Comissió Concursal del CEC, i Raúl Nicolás Garcia Orejudo, magistrat del Jutjat Mercantil número 7 de Barcelona.

Jordi Albiol, president de la Comissió Concursal del CEC, i Juan Carlos Picazo, magistrat del Jutjat Mercantil número 7 de Madrid.

Alfonso Gómez, membre del consell directiu del REFOR-CGE, i Alfonso Merino, magistrat del Jutjat Mercantil número 4 de Barcelona.

Juan José Estruch, membre del consell directiu del REFOR, i Bàrbara Córdoba, magistrada del Jutjat Mercantil número 9 de Barcelona.

Ana María Mansilla, membre del consell directiu del REFOR, i Fátima Durán, magistrada del Jutjat Mercantil número 5 de Madrid.

Rodrigo Cabedo, membre del consell directiu del REFOR, i Jorge Montull, magistrat del Jutjat Mercantil número 3 de Madrid.

ment. En la seva dissertació tractà sobre l'homologació judicial i el model oficial de sol·licitud d'homologació judicial i els problemes pràctics que es plantegen i la seva solució. Cervera parlà també sobre la possible existència de creditors no financers i la seva inclusió en l'Acord de refinançament. Finalment abordà la controvèrsia en l'atorgament de garanties sobre la totalitat o pràctica totalitat de l'actiu, acabant amb la qüestió del passiu exigible i el seu còmput en l'Acord per a l'homologació.

Un dels temes estrella de la jornada *El mecanisme de segona oportunitat. Acord extrajudicial de pagaments i concurs consecutiu. Qüestions controvertides* el va desenvolupar el magistrat-jutge de Jutjat Mercantil número 7 de Barcelona, **Raúl Nicolás García Orejudo**, analitzant aspectes com l'exclusió de la massa activa de l'habitatge habitual sobrehipotecada al corrent de pagament; els efectes sobre els avals prestats per tercers; el tractament dels plans de pensions i, per últim, la possible exoneració de pagament dels crèdits privilegiats.

Amb l'última ponència del matí arribà el torn d'intervenció del magistrat-jutge de Jutjat Mercantil número 7 de Madrid, **Juan Carlos Picazo Menéndez**, per parlar sobre *La determinació de la massa passiva*, i més concretament sobre la modificació de la llista de creditors en les diferents parts del concurs (art. 96 bis, 97 i 97 bis LC); la problemàtica de la modificació i els seus

efectes; els crèdits contra la massa i la seva modificació durant la tramitació del concurs, i dels crèdits no concurrents.

Les sessions es reprenien a la tarda amb *El concurs exprés i altres formes de conclusió del concurs*, arts. 176 i 176 bis LC, a càrrec d'**Alfonso Merino Rebollo**, magistrat-jutge del Jutjat Mercantil número 4 de Barcelona, que analitzà els requisits i efectes del concurs exprés; el pagament, consignació o íntegra satisfacció dels creditors; el desistiment o renúncia de la totalitat dels creditors, i la personalitat residual de la concursada extinta.

La magistrada-jutge del Jutjat Mercantil número 4 de Madrid, **Fátima Durán Hinchado**, fou l'encarregada de parlar sobre *La qualificació del concurs*, i en particular de les seves conseqüències sobre altres persones afectades per la qualificació: administradors de fet, apoderats generals, còmplices, secretaris no consellers i assessors financers, passant per la concurrència amb les altres accions de responsabilitat d'administradors, la compatibilitat o incompatibilitat d'accions durant el concurs i després de la seva conclusió, o l'assegurança de responsabilitat civil per acabar comentant algunes novetats jurisprudencials relacionades.

L'última ponència de la primera jornada estigué a càrrec de **Jorge Montull Urquijo**, magistrat-jutge del Jutjat Mercantil número 3 de Madrid que parlà sobre *La qualificació dels crèdits. Qüestions controvertides*. En la seva anàlisi es qüestiona sobre el crèdit per interessos i la possible meritació d'interessos moratoris de crèdits privilegiats especials. També sobre la meritació i exigibilitat

Raimon Casanellas, membre de la Comissió Concursal del CEC, i Yolanda Ríos, magistrada del Jutjat Mercantil número 1 de Barcelona.

Laura Pedreño, membre de la Comissió Concursal del CEC, i Francisco Javier Vaquer, magistrat del Jutjat Mercantil número 6 de Madrid.

Josep Puigvert, membre de la Comissió Concursal del CEC, i Manuel Ruiz, magistrat del Jutjat Mercantil número 10 de Barcelona.

Juan Carlos Robles Díaz, del consell directiu del REFOR-CGE, i Florencio Molina, magistrat del Jutjat Mercantil número 5 de Barcelona.

d'interessos de crèdits contra la massa vençuts i no pagats; el tractament de la clàusula penal contractual; la qualificació de crèdits derivats de préstecs participatius; la permuta immobiliària, arres immobiliàries, retencions d'obra, i la compensació en el concurs.

La transmissió de la unitat productiva era el tema assignat a la magistrada-jutge del Jutjat Mercantil número 9 de Barcelona, **Bàrbara Córdoba Ardao**, que analitzà amb detall aspectes com la successió de crèdits laborals i envers la TGSS, els conflictes laborals (treballadors en baixa laboral o la successió de membres del Comitè). També va repassar els mètodes de valoració i el concepte de preu en l'art. 149.3 LC; els efectes sobre els contractes i supòsits concrets com el contracte d'agència o el contracte administratiu de gestió de serveis, per finalitzar amb els efectes sobre les concessions administratives.

Yolanda Ríos López, magistrada-jutge del Jutjat Mercantil número 1 de Barcelona, tractà un tema sempre polèmic com és *Els crèdits amb privilegi especial. Liquidació dels béns afectes i pagament del crèdit*, analitzant el valor de la garantia (art. 94.5 LC) enfront de la previsió de l'art. 155.5 LC; l'art. 149 LC en relació amb l'art. 155.4 LC; la classificació del romanent no satisfet (STS 2011/2018), i la figura de l'hipotecant no deutor.

“Cada vegada més ciutadans s'acullen a la segona oportunitat per sortir de la insolvència”

Les accions de reintegració i les actuacions realitzades pel deutor dins dels dos anys anteriors a la declaració de concurs va ser el tema que presentà **Francisco Javier Vaquer Martín**, magistrat-jutge del Jutjat Mercantil número 6 de Madrid, fent especials mencions a aspectes com la STS 1874/2018 sobre dació en pagament; el pagament de deutes vençuts amb quitacions elevades; les accions de reintegració en cas de grups de societats; el repartiment de dividendes; l'increment de salaris de persones vinculades al deutor, i la relació de l'acció de reintegració amb la peça de qualificació.

Manuel Ruiz de Lara, magistrat-jutge del Jutjat Mercantil número 10 de Barcelona, tancava la sessió matinal de la segona jornada amb el tema *Determinació de la massa activa del concurs*, analitzant els mètodes de valoració; la fixació del valor dels actius objecte de lísing en la massa activa i la controvèrsia relativa a la possible aplicació de l'art. 94.5 LC. El *lease-back*; la reserva de domini no inscrita, i els embargaments tractats sobre bé, titularitat del deutor, amb antelació a la garantia hipotecària.

La responsabilitat de l'administració concursal. Rendició de comptes fou el tema que tractà el magistrat-jutge del Jutjat Mercantil número 5 de Barcelona, **Florencio Molina López**, analitzant aspectes com la Sentència núm. 2/2018 del Tribunal de Conflictes de Jurisdicció en relació amb la derivació de responsabilitat tributària a l'Administració concursal. I també aspectes com l'objecte de la rendició de comptes, la impugnació o els efectes de la desaprovació. També analitzà els informes trimestrals de liquidació com a anticipació de la rendició de comptes o la conclusió del concurs.

El magistrat-jutge del Jutjat Mercantil número 1 de Madrid, **Carlos Nieto Delgado**, parlà en la penúltima ponència del dia sobre *El conveni concursal*, repassant aspectes com la proposta, el pla de pagaments i el pla de viabilitat per la seva consecució; les majories i efectes sobre creditors privilegiats; les modificacions estructurals, i la renegociació del conveni i els possibles acords de refinançament.

La nova magistrada-jutge **Amagoia Serrano Barrientos** del recentment creat Jutjat Mercantil número 11 de Barcelona, fou l'encarregada de tancar el Fòrum Concursal amb el tema *Negociació col·lectiva i crèdits laborals en el concurs* analitzant les

controvèrsies i la jurisprudència més recent en aquest àmbit.

La cloenda del XIV Fòrum Concursal va anar a càrrec d'**Alfred Albiol Paps**, president del REFOR-CGE i director tècnic del Fòrum Concursal, que va acomiadar-se agraint l'assistència a tots els participants i emplaçant-nos a la quinzena edició que tindrà lloc la tardor del 2019. ■

Àngel Miró, membre de la Comissió Concursal del CEC, i Carlos Nieto, magistrat del Jutjat Mercantil número 1 de Madrid.

Xavier Doménech, membre del consell directiu del REFOR-CGE, i Amagoia Serrano, magistrada del Jutjat Mercantil número 11 de Barcelona.

Amagoia Serrano, magistrada del Jutjat Mercantil número 11 de Barcelona, i Alfred Albiol, president del REFOR-CGE.